

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci.

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci.

4. NEDĚLE V LITURGICKÉM MEZIDOBÍ CYKLU A

Evangelium (Mt 5,1-12a)

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel ústa a učil je: „Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví. Blahoslavení, kdo lační a žízňají po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel ústa a učil je. Tak jako z hory zazněl Zákon smlouvy (Dt 5; Ex 19-20), tak i teď zaznívá zákon smlouvy nové: v horské řeči Ježíš vystupuje jako nový Mojžíš. Tato řeč je pronesena vsedě, podobně jako při jiných příležitostech (13,2; 24,3; výraz „otevřel ústa“ udává slavnostnější tón). Horské kázání začíná blahoslavenstvími, která nejsou něčím zcela novým, protože se občas vyskytují už v žalmech (Ž 1,1; 31,1) a mudroslovné literatuře (Př 5; Kaz 1; Mdr 1; Sir 11). Přesto se nikdy neobjevují v tak radikální a zhuštěné formě. I o těchto slovech evangelia platí to, že je na prvním místě uskutečnil Kristus ve svém životě.

Struktura blahoslavenství je neměnná: označení „blahoslavený“, skupina lidí s určitým postojem, odpovídající příslibení-dar (trpný rod vyjadřuje, že Bůh je podmíněm obdarování).

Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království. Chudí v duchu uznávají, že závisí na Bohu a že bez něj by neměli život. Jim patří už teď Boží království, tj. Bůh se jim prokazuje jako mocný král přinášející požehnání. Sloveso je v přítomném čase, vždyť toto království se přiblížilo už nyní!

Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. Služebník přišel utěšit zarmoucené a rozradostnit smutné (Iz 61,1-3). Toto je nejparadoxnější blahoslavenství: šťastní jsou ti, kdo jsou smutní! Nemusíme „spiritualizovat“

tento verš: nejedná se nutně o truchlení pouze nad hříchy či nad morálním zlem. Zde jde o jakýkoli smutek: nad bolestí vlastní či druhých.

Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví. Zde jsou míněni mírní, tedy ti, kdo se nedávají průchod sobeckým projevům ve vztahu k druhým (Mt 11,29; Mt 21,5). K pochopení tohoto verše nám výrazně pomůže Ž 37,7-11: „Odlož hněv a zanech rozhořčení, nevzrušuj se, ať se nedopustíš zlého, neboť zlovolníci budou vymýceni, ale kdo naději skládá v Hospodina, obdrží zemi. Ještě maličko a bude po svévolníkovi, všimneš-li si jeho místa, bude prázdné. Ale mírní obdrží zemi a bude je blažit dokonalý pokoj.“ Mírní jsou ti, kdo se neprosazují širokými lokty, kdo ovládají hněv, ctižádost, bezohlednou touhu po sebeuplatňování.

Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Žízeň a hlad vyjadřují silnou a spontánní touhu. Šťastní jsou ti, kdo mají palčivou touhu žít podle evangelia. Matoušovská spravedlnost neodpovídá našemu pojetí, není to spravedlnost právníká („dát každému, co mu náleží“), ani etická („správně jednat“), je to mnohem víc: jednání podle Božího slova (viz Mt 7,21.24-27).

Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. Milosrdní nezavírají srdce vůči potřebným. Kristus výslovně vybízí k milosrdenství vůči hříšným (9,13) nebo hladovým (12,7): prostě vůči těm, kdo se nacházejí v duchovní či hmotné bídě.

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. Čistí srdcem nejsou pouze ti, kdo se neproviňují proti šestému přikázání! V tomto blahoslavenství jsou zahrnuti ti, kdo mají nitro očištěné od hříchu a prostoupené Boží vůlí, Božím slovem (Mt 15,1-20). Takoví budou vidět Boha (viz Ž 24,3-4; Zj 22,3-5; 1 J 3,2n): Bůh vyjde ze své skrytosti a setká se s nimi tváří v tvář.

Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. Pokoj v sedmém blahoslavenství máme chápat v širším slova smyslu jako smíření, Boží požehnání. Tvůrci pokoje přinášejí usmíření, svornost, pokoj, Boží obdarování (Mt 5,44n; Bůh je označen jako Bůh pokoje – Ř 13,33, Kristus sám je tvůrce pokoje – Ef 2,14-16; Kol 1,20). Oni budou nazváni Božími syny: Bůh se k nim prokáže jako Otec a oni prožijí, že patří do Boží rodiny.

Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. Pronásledování pro spravedlnost: poslední blahoslavenství rozšiřuje „blaze těm, kdo hladoví a žízní po spravedlnosti“. Týká se to těch, kteří kvůli věrnosti evangeliu zakusí pronásledování, příkoří, dokonce smrt.

Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vyhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu. Třetí osoba, v níž jsou uvedena ostatní blahoslavenství, se náhle mění na druhou a Ježíš osloví přímo své učedníky. Přislubuje jim odměnu od Boha, což je téma, které se v židovských spisech objevovalo. Motiv předchozího pronásledování proroků se znovu objevuje v Mt 23,29-30.

SHRNUTÍ

Situování blahoslavenství na horu stojí v protikladu k rovině, na níž toto kázání umístil Lukáš. Matouš se tu snaží evokovat biblické představy o horách jako místech Božího zjevení a o hoře Sinaji jakožto místě, kde Bůh zjevil svou vůli Izraeli. Forma blahoslavenství je známa z hebrejské Bible, zvláště z mudroslovné literatury. Blahoslavenství jsou často prezentována jako součást „etiky učednictví“, přesto nejsou souborem etických předpisů. Byla výzvou pro ty, kteří vytvářeli „Izrael“ v Matoušově době, a to tak, že nastínila, který druh lidí a jejich skutků obdrží plnou odměnu, až přijde Boží království. Dnešní křesťany vyzývají, aby přemýšleli nad tím, které osoby a činy považují za důležité a „blahoslavené“.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Slyšeli jsme slovo BLAHOSLAVENÍ – a co toto slovo vlastně znamená? Možná bychom ho mohli nejlépe vystihnout slovem ŠŤASTNÍ. Můžeme se ptát, kdy se vlastně cítíme šťastní, nebo čemu lidé říkají štěstí? Nakonec zjistíme, že Ježíš to myslí trochu jinak než my... Pro lidi znamená štěstí něco mít, něco si užít, ale pro Ježíše je štěstí vědomí, že je blízko nás Bůh, který nás má rád, je s námi a myslí na nás, i když se nám třeba děje něco ošklivého. Bůh nás v takové situaci těší a pomáhá nám. A v tom je podle Ježíše to největší štěstí. Zkus si na to v tomto týdnu vzpomenout.

Starší:

To, že se Ježíš při své řeči nachází na hoře, znamená, že říká něco velmi důležitého, určuje tím směr a obsah svého nového učení a poukazuje na podstatu svého života. Jako by ukazoval na nové desatero, kde je hlavním tématem BÝT ŠŤASTNÝ. A Ježíš ví, že to jediné, co nám naplní srdce, nejsou věci, sláva, bohatství ani vlastní dokonalost, ale Bůh, který je láska. Bůh, na kterého se můžu kdykoli spolehnout, Bůh, který pláče a raduje se spolu se

mnou, Bůh, který nese tíhu mého života na svých ramenou. To je štěstí, které nás pozvedá a dává nám důvod a smysl začít další den svého života!

Zkusme si

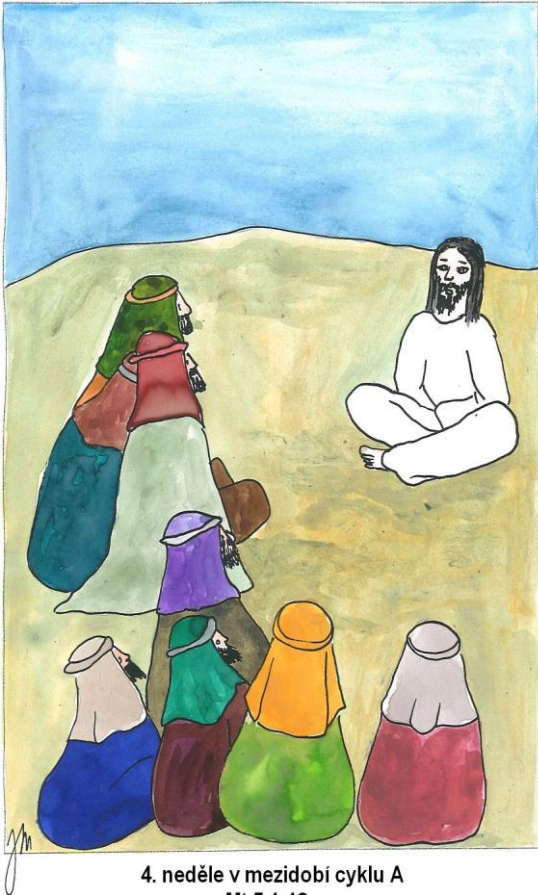
Mladší:

Ježíš nám v závěru svých slov slibuje „velkou odměnu“. Co to pro vás znamená a jak byste si takovou odměnu představovali? Zkuste ji nakreslit, popsat, nebo si o ní s někým popovídat.

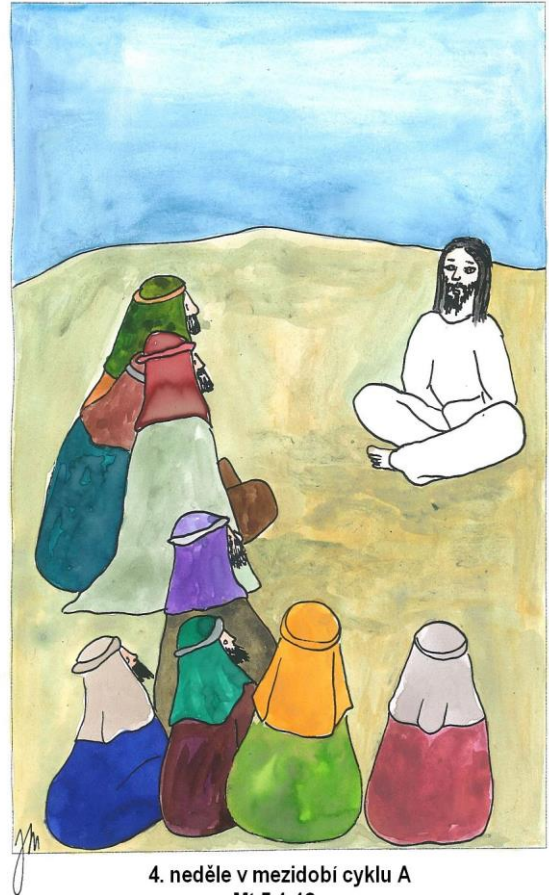
Starší:

Učení, které jsme dnes od Ježíše slyšeli, je hodně důležité a je potřeba o něm přemýšlet – a to můžeme jen tehdy, když si ho budeme aspoň trochu pamatovat. Rozstříhejte tabulku, kterou vidíte níže, na jednotlivé části a promíchejte je. Pak si text ještě jednou přečtete a zkuste ji znovu složit dohromady!

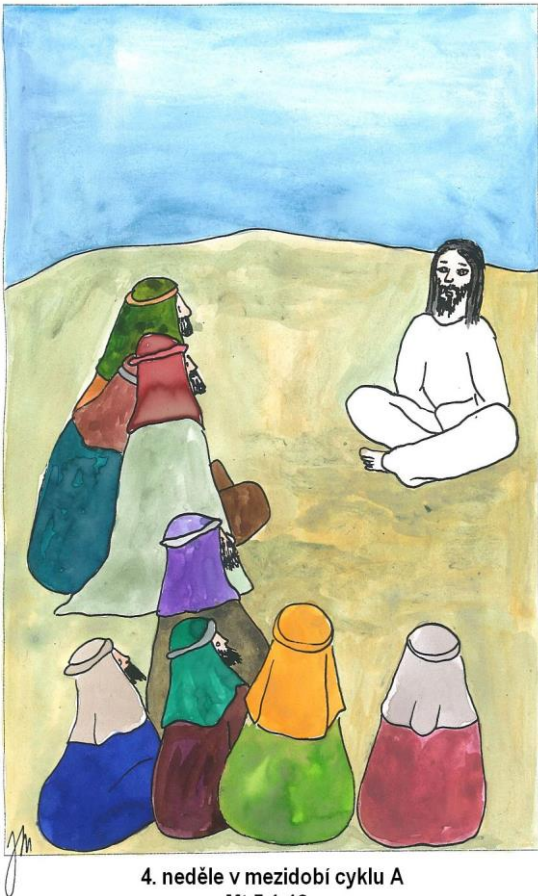
Blahoslavení chudí v duchu,	neboť jejich je nebeské království.
Blahoslavení plačící,	neboť oni budou potěšeni.
Blahoslavení tiší,	neboť oni dostanou zemi za dědictví.
Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti,	neboť oni budou nasyceni.
Blahoslavení milosrdní,	neboť oni dojdou milosrdenství.
Blahoslavení čistého srdce,	neboť oni budou vidět Boha.
Blahoslavení tvůrci pokoje,	neboť oni budou nazváni Božími syny.
Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost,	neboť jejich je nebeské království.
Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhaně vám připisovat každou špatnost;	radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu.

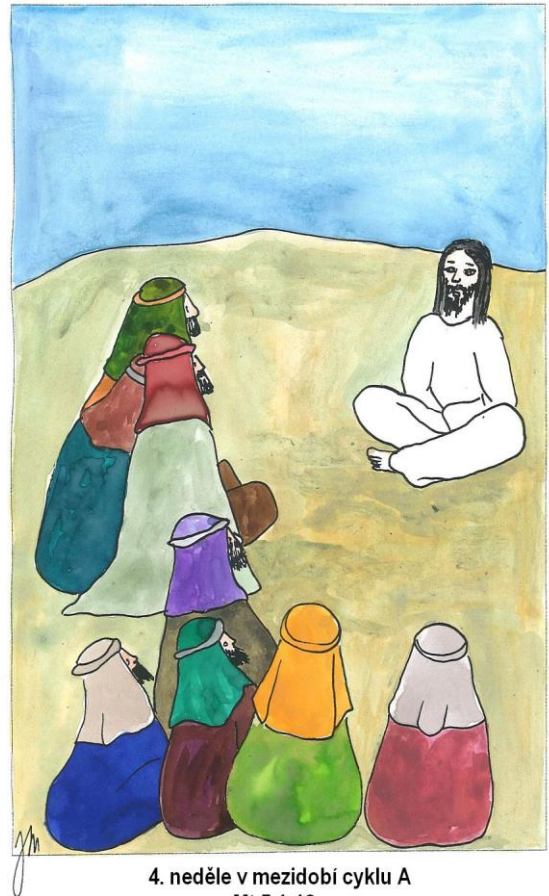
4. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,1-12a

4. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,1-12a

4. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,1-12a

4. neděle v mezidobí cyklu A
Mt 5,1-12a

